

най-дългият път от А до Б

Минаването през лабиринта е метафора за достигането до тайните кътчета на нашата собствена душа и за новото ни приобщаване към света. Или пък е игра.

Лабиринтът се появява преди повече от 4000 години. Съчетавайки в себе си образите на кръга и на спиралата, той е дребен символ на универсума. Има сведения за лабиринти, моделирани от почва, построени от камъни, направени от тревен чим, маркирани от растителност, подредени мозаечно в настилка, създадени в пясък, брашно и зърно. Първоначално лабиринтът е свързан с религиозните култове,

но с времето сакралната му функция избледнява. Магнетичен със загадъчността си, привлекателен с премислената си естетика, той започва да се възприема и като място за забавление. Градинският лабиринт днес е атракция, но се възражда и неговият духовен аспект. Както и преди, може да бъде място за размисъл, медитация, за освобождаване от стреса на ежедневието. Самото му обхождане е приключение и за интелекта, и за тялото. Впрочем какъво ще бъде преживяването, зависи от самия човек - за някого е приятна разходка, за друг е игра за ума, за трети - духовен опит.

Езикова бележка

На български гумите labyrinth и maze се превеждат като лабиринт, но между тях има съществена разлика. Maze е композиция от преплетени пътища, обрати, уловки, много възможности до изхода. Затова е по-сложен от labyrinth, който има един-единствен маршрут.

В градината

Вдъхновени от историческите примери и с богат избор на материали и форми, можем да направим лабиринт в желания дизайн. Геопластика, пресъздаден с тухли, мрамор или друг подходящ вид настилка, изрязан в тревния чим, оформен от почвопокровни растения или жив плет. Любопитно съвременно решение са водните, огледалните и металните лабиринти.

Longleat Hedge Maze се намира в Уилтър, Великобритания. Разположен е на площ от 14 800 кв.м, а дължината на пътеките в него е 2,7 км. Лабиринтът тип maze е засаден през 1976 г. Направен е по проект на Грег Брайт по поръчка на лорд Бат. В продължение на 25 години е най-дългият в света лабиринт. Посетен е от пет милиона души. Живият плет в него се състои от 16 000 тисови растения.

Центърът му е маркиран от 10-метрова кула, а из него са разпръснати шест дървени моста, от които лабиринтът може да се наблюдава и отгоре. Правят се две основни подрязвания на година - през пролетта и есента. Всяко отнема месец на група от шестима градинари. Когато някой от тях се загуби, той се качва на висока стълба, за да съзре ориентир

Растителен тип

Едни от най-разпространените и винаги впечатляващи лабиринти са направени от вечнозелени или листопадни растения като жив плет. Ако желаем целогодишен ефект, трябва да се насочим към вечнозелени растения. Така, красиво уловил снега, лабиринтът ще бъде атрактивен и през зимата. Подходящи са компактните растения с малки листа като тиса, чимшира, туите, лоницерата. При по-топъл климат, например в Южна България, могат също така да се използват кипариси, дафинов лист, рододендрон. Широколистните растения представят голямо разнообразие на форми и цветове на листата. Освен това те даряват естетическата наслада от цъфтежа.

Засаждане и оформяне

За по-бърз резултат и за да е компактен лабиринтът от жив плет, растенията се засаждат по-гъсто от нормалното - между 20 и 40 см в зависимост от вида. Не можем да си позволим да оставим неподдържан живия плет. Особено важно е подрязването. Правят се две основни подрязвания годишно - напролет и наесен, а поддържащите са на всеки 4-6 седмици. При пролетното подрязване се отстраняват измръзналите, повредените и болните клонки. Целта на пролетната резитба при широколистните храсти е да се оформи хубава корона във времето, когато растенията →

Проектът на Робърт Бруин за Lower Central Garden, J Paul Getty Museum в Лос Анджелис е реализиран през 1998 г. Градината е композиция от концентрични окръжности, засадени с дървета, вечнозелени треви и ароматни растения. Вкопана е в земята, за да се скрие изгледът към Лос Анджелис, а когато се открие, да въздейства още по-силно. Повечето от избраните растения са ефектни и през зимата със скулптурните си

форми. Центърът на композицията е плуващият във вода лабиринт от подрязани азалии. По случай завършването на градината върху голям камък в основата на серпентиновата водна площ са издълбани думите, които подсказват замисъла ѝ: Ever present, Never Twice the Same, Ever Changing, Never Less Than Whole (Винаги тук, никога същата, вечно променяща се, никога по-малка от цялото)

все още нямат листа или тъкмо започват да се разлистват. По този начин се стимулират цъфтежът и образуването на по-богата листна маса. Ако храстът е съвсем занемарен, тогава се препоръчва да се направи по-силно изрязване, за да се възвърне здравословният и естетичен вид. Допълнителен стимул за растежа е съчетаването на подрязването с торово подхранване. Непременно се изчаква отминаването на опасността от късни пролетни слани иначе след резитбата новите пъпки и стъблата биха измръзнали. Подразбира се, че широколистните растения се нуждаят от по-често оформяне в сравнение с вечнозелените.

Как да подрежем

Когато лабиринтът от жив плет е малък, можем да подрязваме с ножици за храсти. При по-голяма площ прибягваме до електрически трион. Закръглените форми се правят и поддържат по-лесно. Това може да стане и на око за разлика от

„Градина и къща за живеене и работа в провинцията” в Ампертсхаузен, Германия, от 1993 г. на latz+partner е прекрасен съвременен проект за лабиринт от подрязани храсти. За авторите градината е артистичен експеримент, истинско произведение на изкуството, но способно да отрази моментното състояние на природата. Шарките на красиво композираните подрязани храсти доминират в пространството през всеки сезон

правите геометрични линии, за чието постигане са необходими корда, въже, хоризонтални и вертикални дъски. При по-сложните форми тези помощни средства за прецизно оформяне са наложителни. Добре е да се реже от върха на храста надолу и от центъра към периферията, като едновременно се обработват и двете страни на живия плет, за да се запазят балансът и симетрията.

